

Asia: VN/13118/2024

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Mannerheimin Lastensuojeluliiton (MLL) lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle

MLL ei pidä esitettyjä muutoksia perusteltuina eikä kannatettavina. Esitetyillä muutoksilla ei saavuteta tavoiteltuja julkisen talouden säästöjä ja muutokset heikentäisivät entisestään kuntien ja hyvinvointialueiden jo valmiiksi kuormitettua talustilannetta. Muutokset myös todennäköisesti tulevat heikentämään maahanmuuttajien kotoutumista.

Ehdotettujen muutosten vaikutukset julkiseen talouteen riippuvat kuntien ja hyvinvointialueiden kyvystä ja mahdollisuuksista vähentää korvausten piiriin kuuluvien henkilöiden toimeentulokiriippuvuutta. Kuten esitysluonnoksessa itsessään todetaan, ei ole todennäköistä, että korvausten piiriin kuuluvien henkilöiden toimeentulokiriippuvuutta kyetään vuodessa katkaisemaan, vaan kuntien ja hyvinvointialueiden maksurasitus kasvaa esityksessä ehdotettujen leikkausten myötä. MLL esittää huolensa siitä, että lopputulemana tämä johtaa muun muassa lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluiden leikkauksiin kunnissa ja hyvinvointialueilla.

Vaikka ehdotetuilla esityksillä ei voida arvioida olevan välittömiä vaikutuksia maahanmuuttajien toimeentuloon, niin on todennäköistä, että erityisesti ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen myöntämiskäytännöt tulevat tiukkenemaan, millä on suoraan vaikutusta tukea tarvitsevien hyvinvointiin ja kotoutumiseen. Tällä on vaikutusta myös näiden perheiden lasten asemaan ja oikeuksien toteutumiseen.

MLL pitää valitettavana, että esitysluonnoksessa ei ole tehty lapsivaikutusten arviointia. YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen mukainen lapsen edun ensisijaisuuden periaate (3 art.) lainvalmistelussa tarkoittaa sitä, että lapsen edun tulee ohjata päätöksentekoa valmisteltaessa lapsia koskevaa tai heihin vaikuttavaa lainsäädäntöä. YK:n lapsen oikeuksien komitea on korostanut, että lapsen oikeus saada etunsa arvioiduksi ja otetuksi ensisijaisesti huomioon tulisi sisällyttää kaikkeen suoraan tai välillisesti lapsiin vaikuttavaan lainsäädäntöön. Lapsivaikutusten arvioinnissa on tuotava esiin niin

myönteiset kuin kielteiset vaikutukset sekä välittömät ja välilliset vaikutukset lapsiin ja lapsiperheisiin. Tärkeää on myös arvioida lyhyen ja pitkän aikavälin vaikutuksia.

Laadukkaaseen lainvalmisteluun kuuluu välttämättä hyvä tietopohja. Valmistelussa tulisi tuottaa tietoa valmisteltavan asian tavoitteista, erilaisista vaihtoehdoista ratkaista ongelma ja vaihtoehtojen tuottamista vaikutuksista. Hyvä tietopohja parantaa myös lainvalmistelun avoimuutta ja läpinäkyvyyttä ja on siten omiaan lisäämään päätöksen hyväksyttävyyttä ja luottamusta valmistelua ja päätöksentekoa kohtaan. Säädösesitysten vaikutusten arviointi jää pinnalliseksi, kun esitysten tavoitteena on toteuttaa yksityiskohtaisesti hallituksen kehysriihen säästötavoitekirjauksia, jotka ovat tehty ilman vaikutusten arviointia ja ilman kunnollista tietopohjaa.

Käsillä oleva esitys on selkeän puutteellinen sekä tietopohjan että vaikutusten arvioinnin osalta.

Helsingissä 5.8.2024

Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry

Esa Iivonen, vaikuttamistyön johtaja
erityisasiantuntija

Kirsi Pollari,

Pollari Kirsi
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry